

Az 1554-es egyházlátogatási jegyzőkönyv

Az egyházlátogatás a püspöki kormányzatnak már az V. századtól kezdve rendes eleme, de hazánkban a középkorból csak kevés adatunk van meglétére. A XIV. századtól kezdve ellenben országgyűlések és zsinatok sokszor foglalkoznak vele. Így a tridenti zsinat (1545-1563) előírja, hogy a püspökök a múlt hagyományait követve kétévenként látogassák meg egyházmegyéjüket és tapasztalataikat foglalják írásba. Ilyen alkalommal a püspök figyelme terjedjen ki a szent helyekre, a személyekre és az egyházi dolgokra egyaránt. A visitátor jegyzőkönyvbe foglalta tapasztalatait. Ezeket a jegyzőkönyveket nevezi a szóhasználat Visitatio Canonicának, egyházlátogatási jegyzőkönyvnek.

A Veszprémi Egyházmegyében az első fennmaradt egyházlátogatás 1554-ből való. **Köves András püspök** rendeletére a török által meg nem szállt zalai főesperességet látogatta végig Gáspár mester egerszegi plébános által vezetett vizitációs bizottság. Tagja voltak még: Imre szepetneki, Balázs kapornaki esperes, Ferenc szentiváni, Benedek szentgyörgyi plébános és egy meg nem nevezett pap, az öt egerszegi oltárigazgató egyike. Összesen 101 plébániáról és 4 leányegyházról adtak számot. A zalai főesperesség 172 plébániájából akkor 78-nak nem volt plébánosa, 4 pedig egészen néptelen volt. 1552-től a püspök székhelye, Veszprém is török kézen volt, az egyházmegye nagy részével együtt. A megmaradt egyházközségek is gyakran a pusztulás képét mutatták.

Bak akkoriban a novai esperesi kerülethez tartozott. A jegyzőkönyv rövid bejegyzése alapján nem volt jó helyzetben **plébánosa, Pál**: minden megbecsülés híján volt, a lakosok nem jelentek meg (misén), ráadásul a templom tető nélkül állt és nem volt temető sem.

Forrás: Pfeiffer János: A veszprémi egyházmegye legrégebbi egyházlátogatásai (1554-1760) Veszprém 1947. 5-6 és 33.p

Farkas Tamás